

החלמה לחולי לב

עניינה של הקבילה בחובתה של קופת חולים כללית למימון שהייתו של אדם במוסד החלמה, לאחר שעבר ניתוח מעקפים וזאת ללא חיובו בתשלום דמי השתתפות כלשהם.

לאחר בירור הנושא לרבות מתן הזדמנות לקופה להשיב לתלונה, עמדנו הינה כי הקבילה מוצדקת. להלן יפורט הרקע העובדתי והמשפטי להכרעה בקבילה.

1. בנציבות התקבלה קבילה בעניינו של פלוני ולפיה הנ"ל חולה לב אשר באותם ימים עבר ניתוח מעקפים. נמסר כי החולה עומד לקראת שחרור מבית החולים ולמשפחה ידוע כי בנסיבות אלו קיימת זכאות לחמישה ימי החלמה במסגרת סל שירותי הבריאות. צוין כי המשפחה אף ערה לכך כי הזכאות להחלמה הינה סמוך לאחר השחרור מבית החולים.

לפי הנמסר לנציבות, משנתבקשה קופת החולים להפנות את המבוטח למוסד החלמה נענה הקובל כי שירות זה אינו ניתן על ידי הקופה במימון מלא וכי יידרש תשלום מן המבוטח בשיעור של כ-200 ₪ ליום. כמו כן, נמסר מן הקופה כי אין לקופת החולים נותן שירותים מטעמה המספק את השירות עבור התחייבות מן הקופה ולכן על המבוטח לרכוש את השירות בעצמו ולאחר מכן לפנות לקופה לקבלת החזר כספי.

בנו של המבוטח מסר לנציבות כי ביצע מספר פניות טלפוניות לקופת החולים ושוחח עם מספר גורמים בהנהלת המחוז וזהו המענה שניתן לכל פניותיו.

2. מיד עם קבלת הקבילה היא הופנתה לקופת החולים, בבקשה כי בטרם ייאלץ המבוטח לממן את השירות מכיסו הוא יופנה ע"י הקופה לנותן שירותים מטעמה. ואולם, גם לאחר פניית הנציבות לקופת החולים לא אותר על ידי הקופה נותן שירותים כאמור ובנסיבות אלו נרכש השירות במימונו של פלוני.

פלוני בחר לפנות לקבלת השירות במוסד החלמה במוצא ("בית הרופא") והמטופל שהה במקום למשך שלושה ימים. בתקופה שלאחר מכן הוגשה לקופת חולים חשבונית עבור השהות במוסד ההחלמה ומן הקופה ניתן החזר כספי בשיעור של 200 ₪ ליום.

3. הקבילה שבה והועברה לקופת החולים והקופה נדרשה ליתן הסבר לכך שהשירות לא ניתן על ידה במימון מלא כנדרש. תשומת לב הקופה הופנתה לכך כי פעולתה אינה עולה בקנה אחד לא עם הוראות החוק והחוזרים בנושא ולא עם תשובות קודמות אשר נתקבלו מן הקופה בעבר במענה לקבילות בנוגע לשירות זה. [פירוט הדברים יובא בהמשך לרבות אזכור הוראות החוק וחוזרי משרד הבריאות הנוגעים לעניין]

4. לאחר בירור ממושך בקופת החולים נמסר לנציבות כי לפי עמדתה של הקופה אין היא מחויבת במתן השירות ללא תשלום מצד המבוטח.

5. טענת הקופה, כפי שהוצגה לנציבות מתבססת על היקף סל שירותי הבריאות אשר נהג טרם תחולתו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, במועד המכונה בחוק "המועד הקובע".

לפי הנמסר מקופת החולים במועד הקובע לא ניתן מימון מלא לחמישה ימי החלמה כי אם החזר חלקי אשר לאחר הצמדה למדד עומד היום על 200 ₪ לכל יום החלמה.

6. טענת הקופה אינה עולה בקנה אחד עם הוראות החוק ודינה להידחות.

ראשית ולמען הסדר הטוב יצוין כי לית מאן דפליג שעסקינן בשירות הכלול בסל שירותי הבריאות ולהלן יפורטו הוראות החוק וחוזרי המנהל העוסקים במתן שירות זה.

שהיה במוסד החלמה למשך של חמישה ימים לאחר אירוע לב נזכרה בעבר בסעיף 27 לתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד – 1994 [להלן: "החוק"]

עד לשנת 2006 לשון הסעיף הייתה:

27. שיקום לב לחולים שעברו התקף לב או ניתוח מעקפים בלב הכולל-

(א) שיקום.....

(ב) החלמה (5 ימים לאחר שחרור מבי"ח לאחר אוטם שריר הלב או ניתוח מעקפים)

(ג) ניטור.....

בשנת 2006 חל שינוי בלשון החוק וזאת עקב הרחבת הסל בשנת 2005. באותה שנה בוצעה הרחבה של סל שירותי הבריאות והוספו מצבים רפואיים לגביהם נקבעה זכאות לשיקום לב.

יובהר כי אף שבנוסחו הנוכחי של הסעיף החלמה אינה נזכרת מפורשות אין חולק כי מדובר בשירות הכלול בסל.

הזכאות לקבלת השירות במסגרת הסל הובהרה גם בחוזר מינהל רפואה 47/2002. בחוזר זה פורט הן מהי מסגרת מתן שירותי שיקום והחלמה לחולי לב בסל שירותי הבריאות (כפי שהייתה טרם ההרחבה) והן מצבים נוספים בהם הומלץ על שיקום גם מעבר למסגרת הסל.

7. מאחר ואין מחלוקת בשאלת הכללת השירות בסל אין עסקינן אלא בסוגיית גביית דמי ההשתתפות עבורו.

הוראות החוק בדבר גביית דמי השתתפות עבור שירותי בריאות הכלולים בסל ברורות :

בהתאם לסעיף 13 (ב) לחוק-

"קופת חולים לא תגבה, במישרין או בעקיפין, דמי ביטוח בריאות או כל תשלום אחר עבור שירותי הבריאות הכלולים בסל שירותי הבריאות, או עבור שירותי בריאות אחרים. ואולם רשאית היא לגבות תשלומים שנקבעו לפי סעיפים 7 ו-8 או תשלומים עבור ביטוח משלים כאמור בסעיף 10"

מלשון החוק עולה כי חל איסור על קופת החולים לגבות דמי השתתפות עבור השירות רפואי מקום שהדבר לא הוסדר עפ"י חוק. זאת הן במישרין והן בעקיפין לאמור לרבות הפניית המבוטח לרכישת שירות באופן עצמאי ומתן החזר כספי חלקי בגין רכישת השירות.

לא למותר לציין כי ככלל חובת הקופה למתן שירות רפואי הנה לנתינתו בעין ובדרך הכלל הקופות אף אינן מאפשרות רכישת שירותים הכלולים בסל שלא באמצעות הקופה וקבלת החזר בדיעבד.

8. אין בהוראות החוק כל אזכור לגביית דמי השתתפות עבור ימי החלמה. יצוין כי גביית דמי השתתפות ע"י הקופות מצויה בפיקוח משרד הבריאות והיחידה לפיקוח על קופות חולים ושירותי בריאות נוספים. יחידה זו מפרסמת מעת לעת חוזרים ובהם פירוט כלל השירותים הכפופים לדמי השתתפות ושיעור דמי ההשתתפות העדכני עבורם, לאחר התאמתו למדד.

עיון בחוזרים העוסקים בעדכון דמי השתתפות עבור שירותים רפואיים מעלה כי גם בחוזרים אלו לא נזכרת כל גביית דמי השתתפות עבור ימי החלמה.

9. בעבר, בטרם פורסם חוזר מנהל רפואה בנושא שיקום חולי לב משנת 2002, נתקבלו בנציבות קבילות שעניינן היה גביית תשלום עבור שהיה במוסד החלמה. ואולם בשנים האחרונות לא זו בלבד שלא נטענה ע"י הקופה טענה כי השירות מחויב בדמי השתתפות אלא שמתשובות הקופה לנציבות עלה כי בפני המבוטחים עומדת אפשרות בחירה. האחת, לפנות למוסד החלמה שבהסכם עם הקופה ולא לשלם דמי השתתפות כלל והשנייה, לרכוש את השירות שלא באמצעות הקופה ולקבל השתתפות חלקית לפנים משורת הדין.

זאת ועוד משרד הבריאות מבצע בקרות בקופות החולים ובחלקן נמנים גם נציגי הנציבות. במהלך שנת 2009 במסגרת בקרה במחוז צפון הוצגה השאלה האם הקופה גובה דמי השתתפות עבור מוסדות החלמה. בתשובה לשאלה נמסר כי לא נגבים דמי השתתפות כאמור ואף צוין כי בשל חוסר במוסדות החלמה בצפון המימון בדרך כלל ניתן למוסדות החלמה מחוץ למחוז.

מן האמור לעיל עולה כי לא זאת בלבד שהקופה גובה דמי השתתפות שלא כדין אלא שקיים חשש כי גבייה זו מבוצעת שלא באופן שיווני כלפי כל מבוטחי הקופה וקיימים הבדלים בין המחוזות.

סיכומם של דברים :

שהיה במוסד החלמה לאחר ניתוח מעקפים כלולה בסל ומחובת קופת החולים לספק את השירות ללא גביית השתתפות עצמית.

לאור האמור נקבע בזאת כי הקבילה מוצדקת ומחובת קופת החולים ליתן למבוטח החזר כספי בגין ההפרש שבין עלות השירות אשר נרכש לבין ההשתתפות החלקית אשר ניתנה מקופת החולים.

אין בתשובה זו ובטיפולנו בקבילה בכדי למנוע כל סעד העומד לרשות המבוטח על פי חוק לרבות פניה לערכאות. הערכאה המוסמכת לדון בתחום זה הינה בית הדין לעבודה ואנו תקווה כי קופת החולים תפעל בהתאם לעמדה שפורטה לעיל מבלי שיהיה צורך בהתדיינות נוספת.